

A vállalkozók véleménye

Átalakítás helyett átalakulás!

Gazdaságpolitikai fórumot szervezett tegnap, pénteken Szegeden a Vállalkozók Országos Szövetsége. A valamennyi megyét érintő májusi rendezvénysorozat elsőlégi feladata a VOSZ vitanyagának formálása az érintettek részvételével. A fórum véget ért az egyik előadót, Gaál Leventét, a VOSZ felügyelőbizottságának elnökét kérdeztem, aki „civilben” egy befektetési társaság vezető menedzsere.

— Mennyiben képes felvállalni bankrendszerünk a gyakran tökeszegény, ötletekben azonban gazdag vállalkozások támogatását?

— A kockázattal való készség messze elmarad a kívánatostól, továbbra is működnek a régi reflexek. Csak a szerény tartalékalap terhére, gyakran teljesíthetetlen bankgaranciákat követelve, többéves eredményes működést feltételezve — éppen a születő vállalkozásokat kizárva — nyújtanak igen magas kamatozású hitelt. Az már csak egy adalék, hogy a sikeres vállalkozói befektetések eredményét olyan mértékben vonja, von-

ná el a költségvetés, ami önmagában is fékezi az ilyen irányú kezdeményezéseket.

— Meglehetősen negatívan szól a bankvilágról.

— Az elsősorban kincsképző funkciójú, milliárdos nyereségeket produkáló, luxusépületekben dolgozó bankjaink egy lassan működésképtelen gazdaság felett „uralkodnak”, teljesen elszakadva az értékettermelő területektől.

— A Kereskedelmi Minisztérium mit tehet a vállalkozókért?

— Az importgépeket, eszközöket süjtő 40 százalékos vám, az importletét rendszerre, amely a teljes ellenérték 3-5 hónapra kivonja a gazdaságból, mindenképpen újragondolásra érdemes.

— Ön, mint egy befektető társaság menedzsere, miben tud segíteni?

— A beruházások helyett a lízing felé próbáljuk terelni a fejlesztéseket. A terheket szétosztva, a költség között elszámolható formát mindenképpen előnyösebbnek tartom. Ugyanakkor egy-egy nagyobb tranzakció kapcsán a bankgaranciák

megszerzése nekünk is nehéz feladat.

— Ön szerint hogyan tudná a magyar gazdaság át lépni saját árnyékát?

— Egyetlen esély maradt, az előre menekülés, mindenképp a saját területén álljon helyt. Átalakulásra és nem átalakításra van szükség politikában, gazdaságban egyaránt. Az alulról jövő kezdeményezéseknek kell nagyobb szerepet kapniuk a jövőben.

— Milyen újszerű javaslatokat emelne ki a VOSZ markáns gazdaságpolitikai programjából?

— Az szja-törvény módosítása, az egységes 30 százalékos lineáris adókulcs bevezetése. A vállalkozói nyereségadó 30 százalékra csökkentése. A társadalombiztosítás területén néhány korábbi vívmány feladása: a táppénz 50 százalékra csökkentése, az önkéntes kiegészítő biztosítási formák egyidejű bevezetése. A mai-nál alacsonyabb — a fizetés 50 százalékának megfelelő — induló nyugdíj folyamatos reálértékének megőrzése.

K. A.

„Ne tételezzük föl eleve a tékozlás szándékát”

A Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium tegnapi, pénteki sajtótájékoztatóján a szokásosnál jóval több újságíró vett részt. A figyelem a témának és az új miniszternek egyaránt szült. Hütter Csaba ugyanis a kormányzat új agrárpolitikai programtervezetéről, s a következő parlamenti ülészek elé kerülő, az élelmiszer-gazdaságot érintő törvényjavaslatról fejtette ki véleményét.

földre, lakásra, üdülőtelekre. A visszaélések ellen a tervezet szerint nem a tulajdonjog korlátozásával, hanem más jogi eszközökkel célszerű védekezni. Az állandó alkalmazottak illetményföldre jogosultak. A jogutód nélkül megszünt szervezetből a bevitt földet az eredeti tulajdonosnak kell kiadni. Ha nem tart rá igényt, a megváltási ár ötszörösét kapja.

A miniszter elismerte, sokan kritizálják a kor-

támogatások valamilyen formája továbbra is indokolt. A termelőt közelebb kell engedni a piachoz, egy nagybani piac, évtizedes tervezések után, végre már megvalósulhatna. Az agrártermelés kínálati piacán egyes termékekből felesleg keletkezik, ezek pénzügyi kezelésére, a kockázat megosztására önkéntes intervenciós alapok létesítése szükséges.

A Hütter Csabának felte- tett kérdésekből az aggályok is kiscsendültek.

— Nem tartja tőle, hogy a nagyobb szabadság azzal járhat, hogy egy állami gazdaság eladhatja a falu alól a földet?

— A tulajdon kötelez, ne tételezzük föl eleve a tékozlás szándékát. A gazdaság kötelezően társadalombarát, remélem, ez erkölcsünk része.

— Nem hallunk példát a külföldi tőke bevonására a mezőgazdaságban. Miért?

— Az alaptervekenység jelenlegi jövedelemráta nem vonzó. Viszont az élelmiszer-ipari és ipari tevékenységben óriási a lehetőség. Az NSZK-ba készülök, az ottani kamarával tárgyalni fogok erről.

— Mit szól ahhoz a követelethez, hogy 30 százalékkal emelkedjen a gabonaár?

— Most semmi esély sincs rá. A 17 milliárd forintot terhel sem a költségvetés, sem a lekasság nem tudná elviselni a továbbgyűrűző árakban. A kilátásba helyezett demonstrációt nem veszem személyem ellen irányulónak, de nem is örülök neki. Július elején össze-ülünk az érintettekkel, s megvitatjuk a Gabonatröszt megszűnésével járó hatásokat, és a jövő évben reálisan kialakítható árakat.

— Mi történik a közös gazdaságokkal, ha a szakemberek jelentős hányada önálló gazdálkodásba fog?

— Ez egy kísérlet, s fennáll ennek a lehetősége is. Ebben az esetben az ágazat teljesítőképessége jelentősen leromolhat. Olyan feltételrendszert, érdekeltiséget kell teremtenünk, hogy ez ne következzen be.

T. Sz. I.

Most vagy később?

„Az Országgyűlés május 30-i ülése elé kerülő föld-, szövetkezeti és átalakulási törvény a termelés számos kérdésében nem terem garanciát a tulajdon viszonyainak rendezett, a piaci viszonyokhoz versenysemlegesen alkalmazkodni tudó agrárgazdaság kialakításához” (az országos agrárreformkör állásfoglalásából). Az erről a kérdé- ről csütörtökön megrende- zett tanácskozáson a reformkör résztvevői az Országgyűlés agrárszektora- nak képviselőit szerették volna lebeszélni a törvé- nyek elfogadásáról. A vita során kialakult nézetek két véglete tömören: tár-

gynálni sem szabad róla; illetve így jó a tervezet, ahogy van. Deák Géza és Márton János, az agrár- szektor vezetői egy köz- bülső megoldást találnak megfelelőnek. Így, első olvasatban, döntés nél- kül vitassák meg a terve- zeteket, s az észrevételeket építsék be a végleges törvényjavaslatba.

Végül is, a honatyákon múlik, miként és mit tárgyalnak majd, s alkot- nak-e most törvényt. A realitásérzék, a felkészültség és a lelkiismeret pró- báját egy ország szeme láttára, füle hallatára kell állniuk.

teleztségről, a földjára- dék mértékéről, a háztáji föld nagyságáról vagy megváltá- sáról, a szövetkezeti vagy társasági formáról, s adott esetben a téess megszünte- téséről. Ugyancsak itt ha- tároznak a tag kilépések az őt megillető megváltási összegéről, és a fizetés mód-járól. A szakszövetkezeti ta- gi gazdaságok vagyoni hoz- zájárulása szintén belügyé válik. A háztájiban végzett munka is közös munkavég- zéshez számítható.

Az új földtörvény megal- kotását motiválta elv, hogy egyenlő esélyt kapjon a kis- és nagyüzem, azaz forgalom- képesse kell tenni a földet. A bérletet elővásárlási jog illeti meg. Magánszemélyek korlátozás nélkül szerezhet- nek tulajdonjogot termő-

mányt, amiért agrárpro- gramját csak egy változatban készíti el. Ez az egy válto- zat azonban figyelembe vesz minden érdemleges észre- vételt, javaslatot. A vezér- löelv, hogy minden terméket ott termeljenek, ahol a leg- jövedelmezőbb, sok tekint- tetben újszerű közgazdasági fellételemrendszert kíván. Az egységes ár-, adó- és támo- gatási rendszer a verseny- semlegesség alapfeltétele. A mezőgazdasági árak kötöt- tisége és a termelésben fel- használt anyagok, eszközök szintelen drágulása olyan helyzetet teremt, amelyben a jövedelemhiány miatt a mű- ködő tőke kimenekül az ágazatból. A mezőgazdasági termelés adottságai, s a nemzetközi tapasztalatok azt támasztják alá, hogy a

Új helyzetben a vízügyi lobby?

Simády Bélát eddig két- szer hallottam megkísérlni egy lendülettel kimondani azt, hogy Alsó-Tisza Vidéki Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Igazgatóság, de mindkét esetben beletört a nyelve. Ez nem is lenne kü- lönös, ha nem tudnánk, hogy ez az 58 esztendő- s mérnök eme hosszú nevű intézmény vezetője. Leg- utóbb ezen mosolyogtam jó- kat, amikor hozzá igyekez- ve elolvastam a cégtáblát.

Tudom, ma nem lenne szabad ilyen barátságosan kezdeni egy írást, hiszen a vízügygel kapcsolatban most nem az árvédekezés aktualitása jut a magyarok eszébe, hanem a nagyhatal- mű lobby képzete. Olyan érdekközösség, mely ránk hozta volna Bős-Nagymaros minden szennyt, ha nem lép közbe Németh Mik- lós, a jószágos kormányfő. De nem tagadhatom meg abbéli meggyőződésemet, hogy a vízlépcső, mint mű- szaki tárgy, nem feltétlenül sztalínista attól, hogy a be- ruházás mechanizmusa és a beruházó csoport belső szerkezete kiérdemli ezt a lesújtó jelzőt. Hangsúlyo- zom mindezt azért, mert a vízügyi értelmiség egészé- ben legalább annyira nem ítéltető el eme rossz beru- házásért (beruházási stra- tégiáért), mint amennyire az oktatásügyért a pedagó- gus társadalom.

Ebben a szellemben be- szélgettünk két órát az Ati- kövizig igazgatójával, aki melle- leg nem a partfalak rombolásáért kapott Állami Díjat. Mivel ma attól han- gos a közvéleménynek a vízlépcsővel fāradhatatlanul foglalkozó kerűse, hogy új helyzetbe kerül, netán sző- rong a vizes lobby, erről kérdeztem legelőször.

— A lobby kifejezés nem bánt — hatolt a lényegbe —, mert az angolul tudók ismerik a jelentést: érde- közősség. Nos, tagadhatat- lan, hogy a vízügynek is van érdekközössége. S hogy új-e a helyzet? Egyáltalán nem: ugyanazok a felada- taink, ugyanúgy dolgozunk, mint eddig.

— Arról szólnak a hírek, hogy sok embert el kell küldeni, mert a bős-nagy- marosi beruházás végezté- vel fölslegessé vált sok száz munkás.

— Mi megrendelésekből, pályázatokon elnyert mun-

120 perc
Simády Bélánál

kákból élünk. Most is ren- geteg feladatunk van, min- den ember munkájára szá- mítunk.

— Ugy tudom, az Atikő- vizig százmillió forintot be- ruházói részt vállalt a víz- lépcső felépítéséből.

— Ez megközelítőleg pon- tos adat. De ettől a pénztől nem esünk el, mert 180 millió megrendelést tar- tottunk talonban, helyben. Van munkánk, szerződést még sohasem bontottunk.

— Tehát az Atikővizig önfenn tartó?

— Így van. Az állami fel- adatok ellátása után szaba- don pályázhatunk, s ezek jövedelméből élünk: taná- csi és víztársulati megbí- záásokból.

— Egy túlméretezett lét- számú vízügyi munkatársi gárda és adminisztráció ígé- nyelte a bős-nagymarosi beruházást. Így szól a hír.

— A hír annyiban igaz, hogy a létszámunk árvízi feladatokra méretezett, az- az munkásaink száma ma- gasabb a „békeidőben” meg- követelhetőnél. De munka van annyi, hogy bőven nye- reségesek vagyunk. Tehát nem az alkalmazottak erő- szakolták ki a nagyberuhá- zást...

— ...hanem a kihaszná- latlan géppark ténye!

— Ez nem igaz, mivel egészen másfajta gépekre van szükség árvédekezés- kor, és megint másra egy vízlépcső építésekor.

— A hírek szerint a víz- lépcső elleni tiltakozást alá- írta egy itt dolgozó mérnök, aki ezért hátrányokat szen- vedett.

— Az aláírás óta 1500 fo- rint béremelést, közel 50 ezer forint prémiumot és jutalmat, valamint 200 ezer forint lakásvásárlási támo- gatást kapott, mert a mun- kájával meg vagyunk elé- gedve, de a vízlépcsőről al- kotott nézetével nem ér- tünk egyet.

— Személy szerint önnek mi a véleménye az új hely- zetéről, azaz a kormány dön- téséről?

— Amit a kormány dönt, azt a szolgálat vita, ellen- vetés és zokszó nélkül vég-

rehajtja. Egyrészt azért, mert a mi területünkön el- lenvetésnek helye nincs, másrészt komolyan vesszük a hivatali esküt, mely szer- int „hivatali előjáróimnak engedelmeskedem, hivatali kötelességeimet pontosan, lelkiismeretesen és a nép érdekeinek szolgálatával teljesítem”.

— Világos. Ehhez képest itt van ez a környezeti ka- rásztrófát hordozó vízlép- cső.

— Itt élünk két vízlépcső között. A törökbecsei tíz éve működik és semmiféle környezetrehabilitáló hatással nem járt, sőt ha javaly nincs duzzasztás, akkor nem tudtuk volna az öntő- zővizet biztosítani a mező- gazdaságnak.

— Fölöttünk viszont a befe- jezetlen Kisköre. Nem egy búzkeség!

— Való igaz, a politikai rendszert egyik súlyos hibá- ja, hogy megfedkezett a beruházások befejezéséről. Ez a lényeg, s nem a vízi- mérnökök esetlegesen rossz vagy hiányos munkája. A város egyébként észre sem veszi a kiskörrei duzzasztás után levonuló néhány deci- méteres „árhullámot”.

— Visszakanyarodva az igazgatóság kimondhatatlanul hosszú nevére, mit je- lent önöknek a környezet- védelmi feladatok ellátásá- ra fölszólító központi elvá- rás?

— A környezetvédelem egyik alapelve az, hogy az a szervezet köteles a hibát kijavítani, amelyik a kárt okozta...

— ...ez viszont azt is jelenti, hogy nincs egy erős és egységes főhatóság, amely a bírság kiszabásán túl más eszközökkel is kényszerítet- ti a károkozókat az ésszerű, természetbarát gazdálko- dásra.

— Szó szerint így van.

— Es nem érzik kényel- metlennek, a szolgálat szó- hoz méltatlannak ezt az ál- lapotot?

— Dehogynem. Ugyan- akkor nincs mit tennünk, mert számtalan területen egyszerűen nincs hatóság jogkörünk. Ezt rengeteg al- kalommal elpanaszoltuk az előjáróinknak, de még nincs változás. Várunk...

Igazgató úr, ugye nem várnak sokáig?

D. I.